

Vabariigi Valitsuse määruse
„Seli-Angerja maastikukaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Looduskaitseaduse (edaspidi ka *LKS*) § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ja kehtestada ala kaitsekord. Eelnõukohase määrusega muudetakse olemasoleva kaitstava loodusobjekti Seli-Angerja servamoodustised kaitsekorda, moodustatakse Seli-Angerja maastikukaitseala (edaspidi *kaitseala*) ja kehtestatakse uus kaitse-eeskiri.

Kaitseala asub Rapla maakonnas Kohila vallas Salutaguse külas ja Rapla vallas Pirgu külas. Kaitseala territoorium on olnud kaitse all alates 1973. aastast, kui Rapla rajooni TSN Täitevkomitee 25. septembri 1973. a otsusega nr 11 „Kohaliku tähtsusega geoloogiliste objektide looduskaitse alla võtmise kohta” loodi Seli-Angerja servamoodustiste kaitseala. Rapla Rajooni Rahvasaadikute Nõukogu Täitevkomitee 24. novembri 1981. a otsusega nr 268 „Looduskaitse kohta Rapla rajoonis” kinnitati alale kaitsekord. Rapla Maavalitsuse 20. oktoobri 1992. a määrusega nr 97 „Objektide looduskaitse alla võtmine, nimetuse muutmine, pindalade ning uute pindalade kinnitamine” kinnitati Seli-Angerja servamoodustiste uus pindala.

Vastavalt looduskaitseaduse § 91 lõikele 1 kehtivad enne selle seaduse jõustumist kaitse alla võetud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord seni, kuni looduskaitseaduse alusel kehtestatakse uued kaitse-eeskirjad. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid kinnitatakse kaitse all olevale alale kehtivate õigusaktide kohane kaitsekord.

Eelnõukohase määrusega muudetakse looduskaitseaduse § 13 lõike 1 alusel olemasolev uuendamata kaitsekorruga ala maastikukaitsealaks. Muudatuse on tinginud vajadus tagada jätkuv pinnavormi kaitse, maastikuvaadete säilimine ning elustiku mitmekesisuse, sh metsaelustiku, liigirikaste rohumaade ja kaitsealuste liikide hoid.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist Sander Laherand (tel 5692 7990, e-post sander.laherand@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti looduskaitse osakonna kaitse planeerimise büroo juhtivspetsialist Riina Kotter (tel 503 7128, e-post riina.kotter@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti üldosakonna jurist Kristiin Jääger (tel 680 7424, e-post kristiin.jaager@keskkonnaamet.ee) ja advokaadibüroo EnvirLaw vandeadvokaat Mirjam Vili (tel 527 3703, e-post mirjam@envirlaw.ee). Keskkonnaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumitevahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Marika Erikson (tel 626 2880, e-post marika.erikson@envir.ee), eksperdihinnangu on andnud Tartu Ülikooli geoloogia osakonna vanemteadur Tiit Hang, PhD ja teadur Katrin Lasberg, PhD, keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, piirangute ja kaitse alla võtmise põhjendus

2.1. Kaitse alla võtmise eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

Kaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta ja uurida piirkonda ilmestavat lavaoosi, säilitada piirkonnale iseloomulik maastikuilme ning kaitsta liigirikkaid rohumaid, elustiku mitmekesisust ja kaitsealuseid liike, sh II kaitsekategooria taimeliiki püst-linalehikut (*Thesium ebracteatum*) ja selle kasvukohti.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelise lepingust tulenev kohustus. Seli-Angerja maastikukaitseala kaitse all olemise eelduseks on ohustatus, haruldus ning teaduslik ja esteetiline väärtus.

Oos kuulub väheste Eestis leiduvate radiaalsete lavaooside hulka, mis on välja kujunenud väga pikal lõigul. Oosi idanõlva kuju on mõjutanud Läänemere varasema staadiumi lainetus ja nõlva jalami kõrgus peegeldab kunagist veetaset. Veetaseme rekonstrueerimise uuringud Eestis käivad ja iga selline objekt on olulise väärtusega teaduse edendamisel.

Ala läbib kõrvalmaantee, mis jaotab tinglikult kaitseala kaheks. Idasse jääb reljeefne nõlv avamaastikega, kus paikneb nii majapidamisi, põlde kui ka poollooduslikke rohumaid. Teest läände jääb oosi laugem nõlv, mida iseloomustab metsaga kaetus ja kivirahnude küllus. Kuigi metsad on osaliselt inimtegevusest tugevasti mõjutatud, on säilinud ka kõrgemale elustiku mitmekesisusele viitavaid metsakooslusi, sh vääriselupaiku. Maastikuilme hoidmiseks on vajalik säilitada ala kõlvikulist koosseisu, soodustada avatud maastike hooldamist ning majandada metsi ekstensiivselt. Maastikuilmet ohustavad enim drastilised muutused, mis muudavad maastikke jäädavalt: peamiselt uued kaevandused, ehitamine ja suured raietööd.

Seli-Angerja maastikukaitsealale jääb liigirikkaid rohumaid, mida iseloomustavad ekstensiivsed majandusvõtted ja kodumaise taimestiku domineerimine. Selliseid rohumaid on sajandeid hooldatud nii karjatamise kui ka niitmise teel ning väetiste ja muude kemikaalide mõju puudub või on vähene. Liigirikastel rohumaadel kasvavad koos mitmekümned taimeliigid, sh kaitsealused ja haruldased liigid, neist sõltuvad putukad jt rühmad. Kaitseala rohumaadelt on leitud ka II kaitsekategooria taimeliiki püst-linalehikut, mille levik Eestis piirdubki peamiselt vaid Raplamaaga. Seega on tegemist tüüpilise Raplamaa taimeliigiga, kuid liik on haruldane ja punase nimestiku järgi ohustatud.

Lisaks eespool nimetatud loodusväärtustele on Seli-Angerja maastikukaitseala kaitse all hoidmine oluline ka teiste haruldaste ja ohustatud liikide kaitseks. Samas pole nende liikide eraldi loodusest otsimine ja kaitse-eesmärgina nimetamine kriitiliselt oluline, kuna eesmärgiks seatava liigi ja selle elupaikade kaitseks kehtestatav kaitsekord tagab kaudselt ka nende kaitse. Seeläbi tagatakse kaitse kõikidele liikidele, kelle elupaigaks on kaitse-eesmärgiks olev kooslus. Kaitseala kaitse-eesmärgiks on seatud need kooslused ja kaitsealused liigid, kelle kaitse jaoks on tegemist esindusliku ja soodsa seisundi säilitamiseks olulise kasvualaga. Teisi kaitsealuseid liike ei ole kaitsekorra määramisel aluseks võetud, kuid nende puhul on arvestatud, et eesmärgiks seatava katusliigi ja koosluste alusel kehtestatav kaitsekord tagab ka nende kaitse. Kaitse-eeskirjas sätestatud kaalutlusõiguse teostamisel saavutatakse nende liikide puhul kaitse-eesmärk (LKS § 14 lõige 2) LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse kaudu. Teiste sõnadega tuleb nende liikide puhul kaitseala valitseja nõusolekul lubatud tegevusteks ja kaitseala valitseja nõusolekuta keelatud tegevusteks nõusolekut andes arvestada, et kavandatud tegevus ei oleks

vastuolus LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse põhimõtetega. Isendikaitse väldib konkreetsete isendite surmamist, kahjustamist ja hävitamist.

Kaitseala piirneb veel II kaitsekategooria liikide põhja-nahkhiire (*Eptesicus nilssonii*), veelendlase (*Myotis daubentonii*) ja pargi-nahkhiire (*Pipistrellus nathusii*) leiukohaga. Nende liikide korral tuleb arvestada, et kaitseala valitseja võib tuginedes LKS §-s 55 sätestatud isendikaitse sätetele seada lisaks kaitse-eeskirjas esitatud piirangutele liigispetsiifilisi tingimusi, mis on vajalikud isendikaitseks.

2.2. Kaitse alla võtmise otstarbekus

Seli-Angerja maastikukaitseala moodustatakse olemasoleva kaitstava loodusobjekti Seli-Angerja servamoodustised põhjal. Seega ei ole tegemist uue kaitsealaga, vaid uuendamata kaitsekorraga alale optimaalse kaitsekorra ja selgema välispiiri kehtestamisega. Kuna alal asuv radiaalne lavaos on Eestis haruldane, on sellel suur teaduslik väärtus. Eelkõige pakuvad teadlastele huvi hästi säilinud vanad rannaastanguga alad. Eestis on kaitse all erinevaid pinnavorme, kuid kuju, geoloogilise ehituse, pikkuse ja tekkeloo tõttu pole paljud oosid Seli-Angerja maastikukaitsealale jääva osaga võrreldavad. Seega on ala edasine kaitsmine riiklikul tasandil otstarbekas.

Piirkonnale iseloomulik maastikuilme avaldub umbes 6 km pikkusel teelõigul. Kuigi piirkond on varem olnud esteetilisem, sest suures ulatuses hooldati ka jõeäärseid rohumaid, leidub alal väga kauneid vaateid. Avatud reljeefiga alasid on põhikaardi järgi umbes poolsada hektarit. Lisaks leidub alal kohti, kus vaated ulatuvad kilomeetrite kaugusele. Maastiku osaks on ka metsamaa ja seal leiduvad kiviülviga alad, kus osa rahne on oma looduslikus asendis. Kuna ala läbib aktiivse kasutusega kõrvalmaantee, siis on metsade majandamisel vajalik arvestada sobilike majandusvõtetega. Maantee äärde jääb ka üle 5 ha suuruseid ühes arenguklassis olevaid puistuid. Nii mastaapsel alal tundlikus kohas tehtavad raied muudavad maastikupilti olulisel määral.

Seli-Angerja maastikukaitsealal on elustiku mitmekesisuse kaitse oluline, sest seal on inventeeritud mitmeid väärtuslikke metsaelupaiku (umbes 10 ha ulatuses), milles ohustatud ja haruldaste liikide esinemistõenäosus on suur. Kuigi alal on uuendusraie lubatud ning metsakoosluseid tervikuna ei kaitsta, aitab täiendav säilikuude jätmine raielangil kaasa metsa struktuuri osalisele säilimisele, mis soodustab liikide levimist. Seli-Angerja maastikukaitseala, jäädes suures osas avamaale, on ka ühenduslülilik kahe suurema kaitseala vahel (Mahtra looduskaitseala, Rabivere maastikukaitseala). Metsa sidusus ja täiendav säilikuude jätmine soodustab piirkonna elustiku mitmekesisuse püsimist, sest liigid saavad paremini levida.

Poollooduslikke rohumaid on inventeeritud kaitsealal 12,4 ha ulatuses, kust on leitud ka ohustatud taimeliigi püst-linalehiku esinduslikke populatsioone. 2017. aastal loetleti kahelt rohumaalt kokku 420 taime.

2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

LKS § 28 lõike 1 järgi moodustatakse maastikukaitseala maastiku säilitamiseks, kaitsmiseks, uurimiseks, tutvustamiseks ja kasutamise reguleerimiseks. Kaitseala tüübiks on valitud

maastikukaitseala, sest kaitsealal on peamiseks väärtuseks pinnavorm, millel on suur esteetiline ja teaduslik väärtus. Kuna ala on väike (pindala 100,6 ha) ja suuresti inimese poolt mõjutatud (põllumajanduslik maa, elamud, kaevandus), ei asu seal loodusväärtusi sellises ulatuses, et oleks otstarbekam moodustada looduskaitseala. Samuti ei sobi geoloogilise objekti (oos) kaitseks hoiuala kaitsekord, sest hoiualad moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, mitte aga eluta looduse objekti kaitseks. Püsielupaigana kaitstakse kindla liigi elupaika, mitte erinevate väärtustega maastikku.

2.4. Kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndi piirid

Kaitseala piiritlemisel on lähtunud põhimõttest, et kaitsealasse on hõlmatud kaitset vajavad loodusväärtused ning ala piirid peavad olema looduses selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad. Seetõttu on piiritlemisel kasutatud selgepiirilisi ja ajas vähe muutuvaid objekte (tee, jõgi, elektriliin, mõõdistatud maaüksused), aga ka kõlvikupiiri ja mõttelisi sirgeid kohtades, kus maastikulised alused puuduvad. Mõttelise sirge otsapunktid on esitatud geograafiliste koordinaatidena kraad, minut vormingus. Kaitseala piir on kantud kaardile, kasutades alusena Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid.

Kaitseala planeeritav pindala on 100,6 ha ja see kõik kuulub piiranguvööndisse. Eramaa moodustab kaitsealast 83 ha ja riigiomandis olev maa 17,6 ha. Praegu on kaitstava ala suurus 123,3 ha, seega väheneb kaitstava ala suurus summaarselt 22,7 ha võrra. Vähenemine toimub maa-alal, mis ei ole looduskaitsealalt esinduslik ja on eksperdihinnangu järgi tugeva inim mõjuga (kokku u 31 ha). Need on kaevandamisalad eelmisest sajandist, siloaugud, õuealad või kohad, mida pole terviklikkust arvestades otstarbekas kaitseala koosseisu määrata (Atla jõe vasak kallas). Kaitseala piiritlemisel on oluline, et piiri kulgemine oleks looduses jälgitav, jõgi on selge piiritlemise alus. Oosi kaitsmine jõe vasakul kaldal pole mõistlik, kuna esinduslikke oosi osasid üle jõe ei jää. Pealegi on veekogu kaldad kaitstud looduskaitse- ja veeseadusest tulenevate piirangutega.

Kokku lisandub kaitse alla varem kaitseta eramaad 9,5 ha ulatuses (piiranguvöönd). Sellest peamise osa (5,7 ha) moodustab väga ilmekas, teaduslikult ja visuaalselt oluline rannaastanguga maa-ala Pirgu külas (Matsu katastriüksus tunnusega 24001:001:0131). Maatulundusmaal saavad olemasolevad tegevused jätkuda (põlluharimine), samas on vajalik välistada tegevused, mis võivad oluliselt muuta pinnavormi ja maastikuilmet (nt kaevandamine, ehitamine). Maa-ala kaitseala koosseisu lisamise ettepanek tuli eksperdihinnangust. Muus osas lisandub varem kaitseta eramaad seoses piiri täpsustamisega vastavalt uemale põhikaardile.

Seli-Angerja maastikukaitseala välis- ja vööndi piir ühtivad. Kaitseala koosneb kahest lahustükist. Põhjapoolne lahustükk, mis jääb tervikuna Kohila valda Salutaguse külla, kulgeb peamises ulatuses mööda katastriüksuse piiri, mõtteline sirge jääb Vardi metskond 206 katastriüksuse (31701:003:0254) kirdepoolse nurga ja Torinu katastriüksuse (31701:003:0244) kagunurga vahele. Lõunapoolne suurem lahustükk, mis jääb tervikuna Rapla valda Pirgu külla, kulgeb Tänavaoisa katastriüksuse (24001:001:0129) loodeotsast mööda kõlvikupiiri sama katastriüksuse lõunanurka. Edasi kulgeb piir mööda Uuetoa katastriüksuse (24001:001:0018) piiri punktini 24,85209436; 59,14135230, sealt ületab mõtteline sirge maanteed Nurme katastriüksuse (24001:001:0015) põhjanurgani. Piir kulgeb edasi mööda katastripiiri kuni Matsu katastriüksuse (24001:001:0131) kirdenurgani ning sealt edasi üle sama katastriüksuse põllumaa punktini 24,84620303; 59,13474381. Seejärel kulgeb piir elektriliini pidi (elektriliin jääb välja) lõuna suunas teeni, punktini 24,84494285; 59,13131106. Seejärel suundub piir

mööda katastripiiri läände, ületab Seli-Angerja maantee ja kulgeb mööda katastriüksuse piiri lõuna poole, ületades taas teed Pirgu mõisa katastriüksuse (24001:001:0370) põhjanurgani. Seejärel suundub piir mööda sama katastriüksuse piiri kuni jõeni. Mööda jõe länekallast (jõgi jääb kaitsealast välja) kulgeb piir Juuru–Pirgu teeni ja sealt mööda tee serva loode poole punktini 24,83741955; 59,12049733. Üle Juuru–Pirgu tee kulgeb piir mööda metsamaa kõlvikut ning punktis 24,83629668 ja 59,11955545 suundub taas jõeni, punkti 24,83647645 ja 59,11920571. Piki jõe länekallast (jõgi jääb kaitsealast välja) kulgeb piir kaitseala lõunaosasse, sealt kulgeb see mööda T-20109 Seli-Angerja katastriüksuse (24001:002:0550) põhja poole, kuni jõuab Gaasi katastriüksuse (24001:002:0119) põhjanurka. Kaitseala piir ületab teed ja suundub mõttelise sirgena punkti 24,83262052 ja 59,12201282. Tammiku katastriüksusel (24001:002:0745) kulgeb mõtteline sirge eelnevast punktist Kүүnimäe katastriüksuse (24001:001:0207) edelaotsani. Seejärel jälgib piir katastriüksuste piire ja kulgeb põhja poole, ületades kolmel korral Seli–Angerja maanteed.

2.5. Kaitsekord

2.5.1. Kaitsekorra kavandamine

Kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal asuvaid loodusväärtusi. Ala jätkuvat kaitse all hoidmist peavad vajalikus ka Tartu Ülikooli geoloogia osakonna geoloogia ja geomorfoloogia vanemteadur Tiit Hang (PhD) ja sama osakonna teadur Katrin Lasberg (PhD), kes on koostanud Seli-Angerja maastikukaitseala kohta eksperdihinnangu.

Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagab kaitsealale jääva pinnavormi ja liigirikaste koosluste säilimise ning liikide soodsa seisundi ning on proportsionaalne saavutatavale efektile.

Kaitseala kaitse-eeskiri seab kitsendused omandiõigusele (Eesti Vabariigi põhiseadus, edaspidi ka *PS*, § 32). Keskkonda mõjutava tegevuse õigusliku regulatsiooni aluseks on *PS* §-st 5 tulenev loodusvarade ja loodusressursside kui rahvusliku rikkuse säästva kasutamise põhimõte. Elu- ja looduskeskkonna säästmise ja sellele tekitatud kahju hüvitamise kohustus tuleneb *PS* §-st 53. Tulenevalt *PS* §-dest 5, 32 ja 53 ning keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja looduskaitseseaduse alusel võib omandiõigust piirata. Omandiõiguse põhiolemuse säilimiseks peavad seadusest tulenevad piirangud olema proportsionaalsed ehk piirangu eesmärgi saavutamiseks sobivad, vajalikud ja mõõdukad. Kaitse-eeskirjaga piirangute seadmise eesmärk on alal leiduvate loodusväärtuste säilimine ja loodusvarade säästlikule kasutamisele suunamine. Alale kaitse tagamisega ja tegevustele piirangute seadmisega ala loodusväärtused säilivad, loodusväärtusi kahjustavate tegevuste elluviimisel need hävivad.

Kaevandamis- ja metsanduslase ettevõtluse korral on teada risk, et tegevust ei saa võimaldada juhul, kui see kahjustab loodust või elukeskkonda. Ettevõtlusvabadus ei anna isikule õigust eeldada, et ettevõtluse huvides on võimalik kasutada kaitset väärivaid loodusväärtusi (nt oos, mets) ulatuses, mis kahjustab ala kaitse-eesmärke. Omandiõigus ja ettevõtlusvabadus ei ole piiramatud õigused. Kaitse-eeskirjaga alale seatud eesmärk kaalub üles omandiõiguse ja ettevõtlusvabaduse riive. Kaitsekorra järgnevates peatükkides on esitatud kitsenduste kaupa põhjendused, miks on need piirangud vajalikud.

Vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele on kaitseala tzoneeritud tervikuna ühte piiranguvööndisse.

Kaitse-eeskirja eelnõu ei reguleeri pilliroo ja adru varumist, sest kaitsealal puuduvad roo- ja adruväljad, mida majandada. Samuti puudub vajadus reguleerida kalapüüki, sest Atla jõgi ei jää kaitseala koosseisu ning teisi keskkonnaregistris olevaid veekogusid alal ei leidu.

2.5.2. Piiranguvööndi kaitsekord

2.5.2.1. Lubatud tegevused

Kaitsealal on lubatud majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi. Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal. Liikumispääsuid ei ole kehtestatud, sest puuduvad sellised kaitsealused liigid, mille isendite kasvukohas, elupaigas või koondumispaigas viibimine võiks liike kahjustada. Samuti on lubatud pidada jahti. Seli-Angerja maastikusaitseala ei asu sellises loodusmaastikus, kus on olulised ulukipopulatsioonid, seega lubatakse uue kaitsekorruga jahipidamist.

Kaitsealal on lubatud mootoriga ujuvvahendiga sõitmine, sest kaitsealal paikneb üks tehisveekogu, mis on ühenduses Atla jõega. Mootoriga ujuvvahendi kasutamise vajadus puudub, sest kaitsealal pole selliseid veekogusid, millel saaks neid kasutada.

Sõidukiga sõitmine on lubatud teedel, jalgrattaga ka radadel. Ehitusseadustiku § 92 lõike 1 kohaselt on tee inimeste, sõidukite või loomade liikumiseks või liiklemiseks ettenähtud rajatis. Kaitsealal sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmisele kohalduvad liiklusseaduses sätestatud nõuded ja piirangud. Sealhulgas tuleb arvestada, et maastikusõidukit tohib teel liikumiseks kasutada liiklusseaduse §-s 154 nimetatud juhul, st jõgede, teede ja muude takistuste ületamiskohtades ning lumega kaetud teel, mis ei ole mootorsõidukitele ajutiselt läbitav, ning teel, kus seda lubab sellekohane liikluskorraldusvahend, samuti politsei- ja tollitöötajad ametiülesannete täitmisel, haige toimetamisel haiglasse, päästetööde tegemisel ning muudel juhtudel, mis on seotud ametiülesannete täitmisega (nagu elektri- ja sideliinide hooldus- ja parandustööde tegemine või muud sellised tegevused). Sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel, kaitse-eeskirjaga lubatud tegevusel, olemasolevate ehitiste hooldustöödel ning metsa- ja põllumajandustöödel. Olemasolevate ehitiste hooldustööd on kaitseala piiranguvööndis lubatud, sest selline tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärke. Ühtlasi on lubatud sõidukiga ja maastikusõidukiga sellistele objektidele läheneda väljaspool teid, kui tegevus on vajalik ehitise hooldustööks (nt materjali kohale- ja äravedu). Sõiduki ja maastikusõidukiga ei ole lubatud sõita väljaspool teid, kui sõitmise eesmärk on kaitsealal viibida, marju, seeni ja teisi metsa kõrvalsaadusi korjata, telkida või korraldada väiksemaid üritusi, mida pole vajalik kaitseala valitsejaga kooskõlastada.

Kaitsealal on lubatud telkimine. Telkimine ei ohusta kaitseala kaitse-eesmärke. Püst-linalehiku kasvukohad ei asu tasasel maal, seega on seal telkimine ebatõenäoline. Pealegi õitseb liik kevadel, kui ööpäevane keskmine õhutemperatuur on telkimiseks veel madal. Taimede võimalik lamandumine pole taimedele ka otsene oht.

Kaitsealal on lubatud lõkke tegemine õuemaal ja kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud, teistes kohtades on lõkke tegemine lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Lõkkekohad väärtuslikel rohumaadel, k.a püst-linalehiku leiukohtades, võivad sealse elustiku lokaalselt hävitada, seetõttu on ettevalmistamata kohas

Keskkonnaametilt nõusoleku küsimine vajalik. Ühtlasi kaasneb ettevalmistamata kohas tule tegemisel tulekahjuoht.

Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal (sh õuealal) telkimisel ja lõkke tegemisel tuleb arvestada keskkonnaseadustiku üldosa seaduse §-des 35 ja 36 sätestatud võõral maatükil telkimise ja lõkke tegemise korraga.

Kaitsealal on lubatud kuni 100 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud rohkem kui 100 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas. Kaitsealal puuduvad ettevalmistatud matkarajad ja viibimiskohad. Rohkem kui 100 osalejaga rahvaürituse korraldamiseks on vajalik kaitseala valitseja kooskõlastus, et kaitseala valitseja saaks enne tutvuda ürituse iseloomuga ja vajaduse korral seada tingimusi, näiteks hajutada üritusel osalejaid või suunata kohtadesse, kus kaitseala väärtusi ei kahjustata. Kui rahvaürituse korraldamisel soovitakse väljaspool teid sõidukitega sõita, püstitada ajutisi ehitisi või teha väljaspool õueala lõket, tuleb üritus kaitseala valitsejaga kooskõlastada. Piiranguvööndis ei reguleerita kaitse-eeskirjaga ürituse korraldamist selleks ettevalmistatud kohas. Õuealad ja maanteed on ettevalmistatud kohad, kus üritusel osalejate arvule piiranguid ei ole ning kaitseala valitseja luba ei ole vajalik. Samuti loetakse ettevalmistatud kohaks Pihelga (katastriüksuse tunnuse nr 24001:002:0070) kinnistule jäävat hooldatud reljeefset ala, kus korraldatakse spordiüritusi.

Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud ehitise püstitamine. Ehitustegevus on lubatud juhul, kui sellega ei kahjustata kaitse-eesmärke. Kaitseala valitseja hindab ehitustegevuse sobivust planeeritud piirkonda ja seab vajaduse korral lisatingimusi loa kooskõlastamiseks (eeskätt maatulundusmaal). Kaitseala seisukohalt on oluline vältida töid, mis rikuvad pinnavormi ja maastikukaitsealale omaseid vaateid. Olemasolevate ehitiste lähedusse ehk õuealadele ehitamist üldiselt lubatakse, sest sellega ei muudeta oluliselt ala üldmuljet. Uued ehitised ei tohi hakata maastikupildis domineerima. Seega, kui planeeritakse paigaldada nt päikesepaneele koduhoovi, ja rajatise alla ei jää kaitseväärtusi, siis ei kahjustata sellise tegevusega kaitse-eesmärke.

Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine. Seda põhjusel, et kaitsealale ei jää looduslikke veekogusid. Kaitsealale kaevatud tiigid ja neid ümbritsevad lähialad ei ole eksperdi hinnangu järgi oosi kaitsmisel prioriteetsed alad. Kaitseala piirneb Atla jõega. Pinnasetööde käigus vabanevad toitained ja mineraalained. Selleks et neid aineid ei kanduks suurel hulgal jõkke, on vajalik tööde tegemisel järgida lisanõudeid.

2.5.2.2. Metsa majandamine

Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud lageraie hall-lepikutes langi pindalaga kuni 1 ha ja turberaie langi pindalaga kuni 2 ha. Metsa majandamine võib muuta maastikuilmet oluliselt ja häirida negatiivselt ala külastajaid. Piiranguvööndis on metsade majandamine lubatud, kuid selle käigus tuleb arvestada loodushoiuga. Looduskaitse seaduse § 2 lõige 2 ütleb, et looduse kaitsel lähtutakse tasakaalustatud ja säästva arengu põhimõtetest, kaaludes iga kord alternatiivsete, looduskaitse seisukohalt tõhusamate lahenduste rakendamise võimalusi. Metsamaastikku ei teki looduslikul teel kunagi suuri lagedaid alasid. Loodusliku häiringu korral ilmestab maastikku hõre mets, kus on pikali kukkunud puud, tüükad jms metsa struktuurielemendid, ehk üldmulje ei ole kunagi täiesti lage. Seega põhjustaks lageraie

lubamine suurtel aladel maastikupildis tugevaid, loodusele mitte omaseid kontraste. Seejärel tekivad suurtel aladel ühevanuselised, taas loodusele mitte omased puistud. Turberaie lubamise, langipiirangu ja säilikpuude lisamahu seadmisega luuakse olukord, kus metsamajandamine sarnaneb oluliselt rohkem looduslikule protsessile. Maastikuilmes toimuvad väiksemad ja järkjärgulised muutused, tekivad mitmekesised ja erivanuselised puistud. Kaitseala keskmine metsaeraldise pindala on alla 1 ha. Hall-lepikutes on 1 ha suurused lageraielangid lubatud, kuna selliseid lepikuid on kaitsealal vähe (umbes 3 ha kaheksa eraldisena). Hall-lepp on lühiealine pioneerliik ning turberaievõtteid kasutades uueneb metsamaa sama puuliigiga.

Elustiku mitmekesisuse säilitamiseks tuleb raiel ühe hektari kohta jätta alles vähemalt 10 tihumeetrit kasvavaid puid või nende säilinud püstiseisvaid osi, mis ei kuulu koristamisele ja jäävad metsa alaliseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid. 10 tihumeetri puidu säilitamise nõue tuleneb asjaolust, et praeguseks on juba 30% Eesti torikseentest ohustatud. Peamine põhjus peitub selles, et metsades puudub sobiv substraat, millel kasvada. Lagupuidul ja tüügastel toituvate rähnaliste arvukus on 11 aasta jooksul langenud keskmiselt 25%. Seire ja teadustööd näitavad, et senine kaitsekorraldus metsade majandamisel ei ole olnud piisavalt tulemuslik. Seega on muudatused vajalikud, kui soovime elurikkust pikas perspektiivis säilitada. Säilikpuude lisahulk tagab Seli-Angerja maastikukaitseala metsade suurema liigirikkuse.

Kaitsealal on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt, kui pinnas seda võimaldab. Pinnase kahjustamine rikub ala esteetilist väärtust ja kahjustab looduslikku taimestikku. Lisaks liigirikaste rohumaade kaitsele on vajalik tähelepanu pöörata ka püst-linalehiku kasvukohtadele, et väljaveoteed ei kahjustaks pinnast. Samuti on oluline jälgida, et ei kahjustataks reljeefseid alasid, mis on erosioonitundlikud.

2.5.2.3. Vajalik tegevus

Kaitsealal on poollooduslike koosluste aladel nende ilme ja liigikoosseisu säilimiseks vajalik heina niitmine või karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine. Liikide mitmekesisuse säilimiseks on vajalik niide kokku koguda ja alalt ära viia. Poollooduslike kooslusi on alal inventeeritud 12,4 ha ulatuses. Kaitseala poollooduslike koosluste hooldamiseks ja taastamiseks on võimalik taotleda toetusi. Taastamistoetuste summa olenevalt niidu tüübist ja töö iseloomust on 2018. aastal kuni 885 eurot/ha. Poollooduslike koosluste hooldamise toetuse suurus on 85–450 eurot/ha aastas.

2.5.2.4. Keelatud tegevused

Kaitsealal on keelatud uue maaparandussüsteemi rajamine. Seli-Angerja maastikukaitseala jääb valdavas osas kuivale oosile ning liigniisket pinnast on alal väga vähe. Mullakaardi järgi on selliseid alasid väikestes lõikudes jõe ääres kokku umbes paar hektarit. Seetõttu puudub praktiline vajadus maaparandussüsteemi rajamiseks. Atla jõgi, mis on maaparandussüsteemina arvel, ei jää kaitseala piiridesse.

Kaitsealal on keelatud maavara kaevandamine. Maavara kaevandamine rikub pinnavormi, mistõttu on selline majandustegevus alal keelatud. Maapõueseaduse § 95 lõike 1 järgi on maavara ning maavarana arvele võtmata kivimit, setendit, vedelikku ja gaasi füüsilisest isikust kinnisasja omanikul õigus talle kuuluva kinnisasja piires võtta kaevandamisloata isiklikus majapidamises kasutamise eesmärgil. Sellegipoolest ei toeta kaitseala valitseja suuremaid pinnasetõid, sest pinnavormi kuju muutmine võib oluliselt muuta ka maastikuilmet, st kahjustada kaitse-eesmärke. Ehitusseadustiku § 4 lõike 1 järgi on ehitamine ka pinnase või katendi ümberpaigutamine sellises ulatuses, millel on oluline püsiv mõju ümbritsevale keskkonnale ja funktsionaalne seos ehitisega. Kaitseala valitseja ei anna kooskõlastust sellise ehitise püstitamiseks, mis kahjustab oluliselt pinnavormi.

Kaitsealal on keelatud puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine. Puhtpuistud ja lühikese eluearingiga puistud on liigivaesed ja loodusele mitteomased. Kaitseala funktsioon on looduslikkuse säilitamine ja hoidmine, seega peavad metsades kasvama kodumaised liigid ja mets peab olema mitmekesine.

Kaitsealal on keelatud biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud põllu- ja õuemaal. Biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine on kaitseala looduslikes ja poollooduslikes biotoopides keelatud. Põllu- ja õuemaad on tugevalt inimese poolt mõjutatud, mistõttu ei loeta neid alasid siinkohal looduslikeks või poollooduslikeks biotoopideks. Selle meetmega välistatakse ohtlike ainete sattumine looduslikesse kooslustesse, mis on elustikule kahjustava toimega.

2.5.2.5. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga

Tegevused, mis on keelatud, kui selleks ei ole kaitseala valitseja nõusolekut, on määratud vastavalt looduskaitseaduse § 14 lõikele 1. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detail- ja üldplaneeringut, lubada ehitada ehitusteatise kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada paadisilda, anda projekteerimistingimusi, anda ehitusluba, rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole antud veeluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatist, ning jahiulukeid lisasõta.

Kaitse-eeskiri reguleerib paadisilla püstitamist, sest paadisild on ühenduses maaga, mis jääb kaitseala koosseisu. Kaitse-eeskiri ei reguleeri lautri püstitamist, sest lauter on seotud eeskätt ranniku ja kividega, mis kaitsealal sellises ulatuses puuduvad.

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamist või kaitseala seisundit. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võte, millega välditakse kaitsealade piiranguvööndis majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on

kaitse-eeskirjas lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus loodusväärtusi ei kahjusta, ühitades looduskaitse ja arendushuvid.

3. Menetluse kirjeldus

3. septembril 2018. a saadeti maaomanikele tutvumiseks Keskkonnaametis ette valmistatud Seli-Angerja maastikukaitseala moodustamise väljatöötamise kavatsus (edaspidi *VTK*). 5. septembril samal aastal teavitati kodanikke *VTK*-st maakondlikus ajalehes Raplamaa Sõnumid. Ettepanekud või vastuväited paluti esitada hiljemalt 19. septembriks 2018. a. Väljatöötamise kavatsust puudutav arutelu toimus 27. septembril 2018. a kell 16.00 Kohila Vallavalitsuses (Vabaduse 1, Kohila). *VTK* tutvustamisel laekus mitu ettepanekut, mis on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Maaomanike arvamused ja ettepanekud väljatöötamiskavatsuse tutvustamisel

Ettepaneku tegija	Ettepaneku sisu	Tulemus
<i>Tornator Eesti OÜ ja Karo Mets OÜ</i>	<p>1. Piirangud metsade majandamisele on ebaproportsionaalsed, arvestades ala kaitse eesmärke.</p> <p>2. Viis tihumeetrit hektari kohta säilikpuid peaks olema maastikukaitsealal piisav hulk elustiku kaitseks.</p> <p>3. Miks on oluline hõlmata täies ulatuses kaitsealasse Karo Mets OÜ-le kuuluv Tammiku katastriüksuse tunnusega 24001:002:0745?</p>	<p>Osaliselt arvestatud</p> <p>1. Lisaks pinnavormile kaitstakse ka teisi kohapealseid väärtusi. Alale jääb väärtuslikke metsaelupaiku (ka vääriselupaik), mis viitavad piirkonna suuremale elurikkusele. Turberaie on alal endiselt lubatud.</p> <p>2. Kuna paljudel eraldistel on juba praegu lamapuitu rohkelt, eraldiste keskmine puistu tagavara on väike ning ala ei asu suures loodusmaastikus, vähendatakse allesjätavate säilikpuude mahtu 20 tm-lt 10-le tm-le hektari kohta. Samas on oluline säilitada piirkonnas, kus on inventeeritud väärtuslikud metsaelupaigad, majandusmetsast suurem säilikpuude hulk, et tagada elustiku mitmekesisuse kaitse (vt ka <i>VTK</i> lk 5 ja 6).</p> <p>3. Katastriüksust ei hõlmata täies ulatuses kaitsealasse. Esialgne piir määrati selgema piiritluse huvides. Luuakse mõtteline sirge, arvestades endist piiri kulgemist.</p>

Jaanus Truia	Ei ole maastikukaitseala moodustamisega nõus.	Mitte arvestatud Tartu Ülikooli ekspertide järgi on tegemist olulise geoloogilise väärtusega alaga, mis on juba kaitse all, kuid alal puudub kaitsekord. Seega on kaitseala moodustamine vajalik. Maaüksusel on II kaitsekategooria taimeliigi leiukoht (u 120 isendit).
Mari Reile	Ei ole nõus oma kinnistut piirangutega koormama.	Mitte arvestatud Kinnistu on juba praegu kaitse all ning kinnistule jääb eksperdihinnangu alusel väärtuslik säilinud reljeefiga ala, mistõttu pole kaitse alt mahavõtmine põhjendatud. Piirangud lähevad kinnistu piires leebemaks (mitme tegevuse puhul pole nõusoleku küsimine enam vajalik).
Urmas Tammemäe	Väljendame perega heameelt maastikukaitseala moodustamise kavatsusele.	Teadmiseks võetud
BTF2 Gamma OÜ	Palume jätta BTF2 Gamma OÜ-le kuuluv Sillametsa (katastriüksuse tunnus 24001:002:0746) kinnistu planeeritava kaitseala moodustamise väljatöötamisel kaitseala võõndist ja piiranguvõõndist välja.	Osaliselt arvestatud Kaitseala piiridest jäetakse välja inimese poolt tugevasti mõjutatud alad (umbes 2/3 praegu kaitse all olevast alast). Looduslikult säilinud osa, mis moodustab ühtse metsamassiivi, jäetakse kaitstava ala piiresse.

Kaitseala kaitse-eeskirja avalik väljapanek toimus 18. septembrist 4. oktoobrini 2019. a Keskkonnaameti Rapla (Tallinna mnt 14) ja Harju (Viljandi mnt 16, Tallinn) kontorist ning Rapla (Viljandi mnt 17) ja Kohila (Vabaduse 1) Vallavalitsuses. Dokumentidega sai tutvuda ka Keskkonnaameti veebilehel www.keskkonnaamet.ee. Teade kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta ilmus 13. septembril 2019 a. üleriigilise levikuga ajalehes Postimees ning 18. septembril 2019. a kohalikus ajalehes Raplmaa Sõnumid. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teade 11. septembril 2019. a.

Looduskaitseeaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti väljastusteatega teade kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise, sh avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta 53-le kaitsealal paikneva kinnisasja omanikule ja kaasomanikule. Avaliku väljapaneku ajal laekus kirjalik tagasiside ühelt kaitseala maaomanikult, ühelt kodanikult

väljaspool kaitseala ning kolmelt riigiasutuselt (tabel 2). Pärast avalikku väljapanekut saatis üks maaomanik vastuväitega kirja.

Avalik arutelu toimus 14. oktoobril 2019. a Kohila Vallavalitsuses. Arutelul osales kuus inimest.

Maaomanike jaoks, kellele saadetud väljastusteatega kirjad kätte ei jõudnud, avaldati 17. oktoobril 2019. a üleriigilise levikuga ajalehes Postimees lisateade kaitsekorra muutmisest ja võimalusest materjalidega tutvuda ning ettepanekuid esitada kuni 1. novembrini 2019. a.

Tabel 2. Maaomanike jt huvigruppide arvamused ja ettepanekud kaitse-eeskirja eelnõu tutvustamisel

Ettepaneku tegija	Ettepaneku sisu	Tulemus
Ilme Känd	Liita Seli-Angerja maastikukaitseala külge Haugi maaüksuse metsaosa.	Mitte arvestatud Maaüksus asub kaitsealast u 600 m kaugusel ja ei jää esinduslikule oosi osale.
Mari Reile	1. Peetri katastriüksus ei jää oosile ja eeldused maastikukaitseala moodustamiseks puuduvad, ka teised eramaad tuleb kaitsealalt välja jätta. 2. Esitatud dokumendid on ebapiisavad, sest eksperthinnang on tehtud üksnes geoloogiale.	Mitte arvestatud 1. Ekspertide hinnangul jääb Peetri katastriüksus esinduslikku oosi lõiku. Samuti paikneb maaüksus kaitset vääriva maastikuga piirkonnas. Kaitseala on piiritletud väärtuste, mitte omandikuuluvuse järgi. 2. Keskkonnaameti hinnangul on ekspertiisi tellimine peamisele kaitseväärtusele, milleks on oos, piisav. Muus osas on lähtutud Keskkonnaameti spetsialistide ekspertarvamusest ja varasemate inventuuride andmetest.
Jaanus Truia	Ei ole nõus, et kinnistud arvatakse Seli-Angerja maastikukaitseala piiridesse määruuses toodud tingimustel.	Mitte arvestatud Truia ja Seli puhkebaasi katastriüksused jäävad eksperthinnangu järgi esinduslikule oosi osale. Seli puhkebaasi katastriüksusel paikneb püst-linalehiku kasvukoht. Keskkonnaameti hinnangul tagab piiranguvööndi kaitsekord kaitse-eesmärkide kaitse. Määruse eelnõu järgi on suur osa tegevusi lubatud. Suurema mõjuga tegevused

		nagu ehitamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.
Keskkonnainspeksioon	Täpsustada kaitse-eeskirja eelnõud erisustega, millal tohib väljaspool teid sõiduki ja maastikusõidukiga sõita, sest punkt „kaitse-eeskirjaga lubatud tegevusel” on liiga üldine.	Mitte arvestatud Keskkonnaamet kaalub sätte muutmist juhul, kui selleks ilmneb reaalne vajadus. Hetkel ei ole sätte muutmise prioriteetne, sest seonduvad probleemid ei ole aktuaalsed.
Riigimetsa Majandamise Keskus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaitse-eesmärkide kehtestamine, lähtudes subjektiivsetest hinnangutest nagu avatud maastik, kaunis vaade ja esteetilisus, on vastuoluline. Sellega antakse kaitseala valitsejale põhjendamatult laiaulatuslik kaalutusõigus asjade otsustamisel. 2. Püst-linalehiku eraldi väljatoomine on asjatu ja eksitav, sest kaitse-eeskirja eelnõu järgi kaitstakse kõiki kaitsealuseid liike. 3. Kaitse-eeskirja eelnõu § 7 rakendamine tekitab küsimusi, sest sellega saab määrata sunnimeetmeid, kui maahooldaja ei hoolda oma maad. 4. Miks kasutatakse kaitse-eeskirjas kõlviku nimetust põllumaa, sest Maa-amet kasutab kõlviku nimena haritava maa? 5. Kaitseala loomise eesmärgid ja kehtestatavad abinõud peavad olema üheselt mõistetavad ning arusaadavad. Sunnimeetmete meelevaldne rakendamine nende toel peaks olema välistatud. 	Mitte arvestatud <ol style="list-style-type: none"> 1. Avatud maastik, mis on kaunis ja esteetiline, väärib looduskaitseaduse (§ 1) järgi kaitset. Keskkonnaamet peab alati oma seisukohti põhjendama, tuginedes kaitse-eeskirjale. 2. Looduskaitseaduse § 55 järgi kehtib kaitsealuste liikidele isendikaitse, mistõttu rõhutatakse seda kaitse-eeskirjaga. Isendikaitse ei taga alati kasvukoha säilimist laiema alal, mistõttu on püst-linalehiku juures eraldi välja toodud elupaiga kaitse vajadus. 3. Kui kaitseala valitseja peab kriitiliselt vajalikuks mõne poolloodusliku koosluse kaitse osas sekkuda, siis annab looduskaitseadus (§ 17 lg 8) selleks võimaluse. Praktikas ei ole see meede sageli vajalik. 4. Põllumaa on ülesharitud maa, enamasti vilja kasvatamiseks. Samal ajal kattub haritava maa kõlvik mitme poolloodusliku kooslusega, mida ei ole otstarbekas väetada, mürgitada jne. 5. Keskkonnamaameti hinnangul tagavad kaitse-eeskirja eelnõus toodud sätted kaitse-eesmärkide kaitse. Sätete sisu ja

		vajalikkust on põhjendatud seletuskirjas. Keskkonnaamet ei rakenda vajalikke meetmeid meelevaldselt, vaid tugineb kaitse-eeskirjale.
Maanteeamet	Maanteeamet nõustub kaitse-eeskirja eelnõu ja selle lisadega.	Teadmiseks võetud.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määrusega tagatakse pinnavormi ja maastikuvaadete säilimine ning üldine elustiku kaitse, sh paremad tingimused ohustatud soontaimeliigile. Kehtestatav kaitsekord arvestab ala eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja selle rakendamine tagab nende säilimise.

Seli-Angerja maastikukaitseala on juba riikliku kaitse all, mistõttu puudub määruse jõustumisel oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Planeeringud tuleb kooskõlla viia kehtestatud õigusaktidega. Seli-Angerja maastikukaitseala moodustamise väljatöötamise kavatsuse avalikustamise käigus saadeti kohalikele omavalitsustele ja maaomanikele arvamuse avaldamiseks väljatöötamise kavatsuse materjalid. Looduskaitseaduse § 9 lõike 7¹ punktide 3 ja 4 järgi on avalikustamise üks eesmärk saada menetlusosalistelt neile teadaolevaid andmeid, mis on seotud antud eelnõuga. Teadaolevalt ei ole vastuolusid kehtivate planeeringutega.

Maamaksuseaduse § 4 lõike 2 kohaselt makstakse kaitseala piiranguvööndis asuva maa eest maamaksu 50% maksumäärast. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirja jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. See on kompensatsioon kaitsealal kehtivate piirangute eest. Rapla valla maamaksutulu suureneb aastas umbes 75 euro võrra, sest piiranguvööndi pindala väheneb umbes 24,4 hektarit. Kohila valla maamaksutulu väheneb aastas umbes 5 euro võrra, sest piiranguvööndi pindala suureneb umbes 1,7 hektarit.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisaja väärtusele vastava tasu eest. Seli-Angerja maastikukaitseala asub tervenisti piiranguvööndis, kus majandustegevus on erisustega lubatud. Seega ei piira kaitsekord oluliselt maasihtotstarbe kasutamist. Täiendavat maade riigile omandamise kohustust ja kaasnevaid kulusid ei teki. Eramaid on kaitsealal 83 ha ulatuses.

Kuna kaitsealal puudub sihtkaitsevöönd ja kaitseala ei kuulu Natura 2000 võrgustikku, ei kaasne riigile kulutusi Natura metsa toetusele. Riigimetsast saadav tulu ei vähene oluliselt, sest kaitseala jääb endiselt piiranguvööndisse.

Poollooduslike koosluste hooldamisega seoses ei kaasne riigile määruse kehtestamisega lisakulusid, kuna hooldatava ala maht võrreldes varasemaga ei suurene.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud teiste ministeeriumitega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Kõik ministeeriumid on kooskõlastanud eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.